

Съфинансирано от
Европейския съюз

АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ

Отговорният бизнес – за бизнес по правилата.

Зелените умения като условие за успешна адаптация на работната сила

Миглена Тодорова – експерт, АИКБ

16.06.2026 г., гр. София

BG05SFPR002-1.005-0004 „Комплексен подход за осигуряване на мотивирани квалифицирани човешки ресурси: Рейтинг и инструменти за повишаване на привлекателността на ключови професии; пилотно внедряване в практиката и мултиплициране за балансирано осигуряване на квалифицирани кадри и учене през целия живот; ограничаване и превенция на недекларираната заетост и подпомагане на предприятията и заетите лица за успешен двоен преход“ Период на изпълнение: 2024 – 2027 г.

Зеленият преход и Европейската рамка за устойчиви умения – новата парадигма за развитие на пазара на труда

Връзката между зеления преход и европейската рамка за устойчиви умения е ключова, тъй като преходът към екологично устойчива и нисковъглеродна икономика налага съществени промени в изискванията към работната сила и необходимите професионални компетентности

Зеленият преход

Зеленият преход е стратегия на ЕС за постигане на климатична неутралност до 2050 г. чрез устойчиво и ресурсно ефективно развитие.

Зелените умения обхващат знания, умения и нагласи, необходими за устойчивост и адаптация към екологичните предизвикателства.

GreenComp е систематизирана европейската рамка за компетентности в устойчивостта за реализиране на зеления преход чрез образование.

Рамката обединява уменията в четири свързани области:

- Въплъщаване на ценностите за устойчивост;
- Обхващане на комплексността на устойчивостта;
- Визуализиране на устойчиво бъдеще;
- Действия за устойчивост;
- Адаптация и устойчивост (Resilience)

Основни направления на адаптацията на работната сила

Подготовка за нови професии

Зеленият преход създава нови работни места в секторите на възобновяемата енергия, енергийната ефективност, устойчивото строителство и управлението на отпадъците. Работниците трябва да придобият нови знания и умения

Преквалификация на съществуващите служители

Много традиционни професии се променят под въздействието на нови екологични стандарти и технологии. Рамката за устойчиви умения подпомага обучението и преквалификацията на работната сила.

Повишаване на конкурентоспособността

Организациите се нуждаят от служители, които могат да работят в условията на устойчиво производство и потребление. Устойчивите умения подобряват способността за иновации и адаптация.

Социално справедлив преход

Адаптацията на работната сила намалява риска от безработица в засегнатите отрасли. Подпомага включването на повече хора в новите икономически възможности.

Учене през целия живот

Зелената трансформация е дългосрочен процес, който изисква непрекъснато актуализиране на компетентностите и поддържане на мотивация и ефективност в условията на екологични, социални и икономически предизвикателства.

Зелените умения – отговорът за успешна реализация чрез адаптация на работната сила

Очаква се нарастване на търсенето на специалисти със зелени умения в сферата на устойчивото развитие.

https://www.cedefop.europa.eu/files/4220_en.pdf

Европейски център за развитие на професионалното обучение

GreenComp подчертава ключови компетентности като критично мислене, адаптивност и отговорно вземане на решения.

Налага се преквалификация и учене през целия живот чрез краткосрочни и практико-ориентирани обучения.

Зеленият и цифровият преход протичат паралелно и изискват комбинирани компетентности.

Засилва се връзката между образование и бизнес чрез практики, стажове и дуално обучение.

Typology of Green Skills

Съфинансирано от
Европейския съюз

АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ

Отговорният бизнес – за бизнес по правилата.

Ролята на АИКБ за оказване на подкрепа в адаптирането на работната сила и придобиване на зелени умения

В рамките на проекта на АИКБ зеленият преход и адаптацията на предприятията и работната сила към промените са определени като основен приоритет. Проведени са различни изследвания за идентифициране на предизвикателствата в отделните сектори и възможните решения.

На тази основа са определени ключови професии и необходими умения, свързани със зеления преход, разработени чрез специализирана методология.

Установено е, че част от секторите са по-силно засегнати и изискват по-бързо развитие на „зелени“ умения. В тази презентация ще бъдат представени четири от тях.

Образование

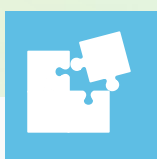
Транспорт
и
логистика

Машиностроене

Електротехника
и
ИКТ

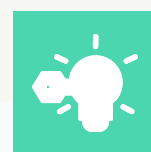

Образование

Предизвикателства

- Липса на специалисти по устойчиво управление в образователните организации.
- Слабо прилагане и отчитане на ESG практики и политики.
- Необходимост от по-ефективно използване на ресурси и интегриране на устойчиво развитие в управлението и обучението.

Ключови зелени умения

- Познаване на принципите на устойчивото развитие и зелената икономика.
- Умения за ефективно използване и пестене на ресурси.
- Придобиване на компетентности за прилагане на ESG практики и устойчиво управление в образователни институции.

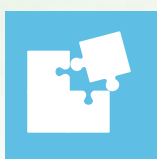
Готовност

- Зеленият преход в образованието се прилага ограничено.
- Има отделни добри практики за ресурси, човешки ресурси и сигурност.
- Секторът е в начален етап с потенциал за развитие.

Транспорт

Предизвикателства

- Намаляване на емисиите и спазване на по-строги екологични изисквания.
- Внедряване на зелени технологии и енергийно ефективен транспорт.
- Липса на квалифицирани кадри за устойчиви решения.

Ключови зелени умения

- Устойчив транспорт, енергийна ефективност и управление на емисиите.
- Работа с екотехнологии, алтернативни горива и енергиен мониторинг.
- Прилагане на екостандарти и намаляване на отпадъци и замърсяване.

Готовност

- Осъзната необходимост и положително отношение към зелена трансформация.
- Частично внедряване на устойчиви практики и технологии.
- Средна готовност с нужда от инвестиции, обучение и преквалификация.

Машиностроене

Предизвикателства

- Строги екологични регулации, които създават риск при липса на алтернативи на определени технологии.
- Необходимост от адаптация към изискванията за въглеродна неутралност и устойчиво производство.

Ключови зелени умения

- Ефективно използване на ресурси и намаляване на отпадъците.
- Познаване и прилагане на ESG и екологични изисквания.
- Управление на енергийна ефективност и намаляване на екологичния отпечатък.

Готовност

- Изискванията на зеления преход са познати в сектора.
- Устойчивите практики се прилагат в сравнително висока степен, но не напълно.
- Мерките се прилагат основно заради регулации и избягване на санкции, а не от вътрешна мотивация.

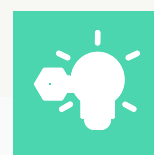

Електротехника и ИКТ

Предизвикателства

- Разработване на енергийно ефективни решения.
- Намаляване на електронните отпадъци.
- Недостиг на специалисти със зелени компетентности.

Ключови зелени умения

- Енергийна ефективност и устойчиво използване на ресурси.
- Работа със зелени технологии и интелигентни системи.
- Управление и рециклиране на електронни отпадъци.

Готовност

- Добро познаване на принципите на устойчивостта.
- Опит в прилагането на зелени технологии.
- Наличие на компетентности за екологично управление.

Степен на готовност за прилагане на зелени умения по сектори

Данните са генерирани от секторни качествени проучвания в рамките на проекта.

Легенда:

- Високо ниво на готовност
- Умерено ниво на готовност
- Начално ниво на готовност
- Недостатъчна готовност

Препоръки и решения за адаптиране на образователните програми към зеления преход

Интегриране на ESG принципите и устойчивото развитие в образователните програми.

В сектор „Образование“ – повишаване на капацитета на преподавателите като носители на знания и ценности, свързани със зелената трансформация.

Придобиване на практически умения за измерване и управление на екологични показатели.

Разширяване на стажовете, практическото обучение и дуалните форми на образование с цел по-добра връзка с нуждите на бизнеса.

Разработване на специализирани програми и квалификационни курсове за подготовка на ESG експерти, консултанти по устойчивост и специалисти по зеления преход.

Разширяване на възможностите за преквалификация и надграждане на квалификацията чрез краткосрочни курсове, микроудостоверения и онлайн обучения.

Съфинансирано от
Европейския съюз

АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ

Отговорният бизнес – за бизнес по правилата.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

BG05SFPR002-1.005-0004 „Комплексен подход за осигуряване на мотивирани квалифицирани човешки ресурси: Рейтинг и инструменти за повишаване на привлекателността на ключови професии; пилотно внедряване в практиката и мултиплициране за балансирано осигуряване на квалифицирани кадри и учене през целия живот; ограничаване и превенция на недеklarираната заетост и подпомагане на предприятията и заетите лица за успешен двоен преход“. Период на изпълнение: 2024 – 2027 г.

<https://bica-bg.org/>
<https://bicaconsult.com/>

02/963 37 52;
02/963 37 56

1527 София, ул. "Тракия" №15